AWỌN
AṢA ATI ORIṢA
ILẸ YORUBA

LATI ỌWỌ

OLU DARAMỌLA, B.A. LOND.
Olùkọ́ Agba nigba kan ri fun Èdè Yorùbá ni
Manuwa Memorial Gram. School
Iju Odo, Okitipupa.

ATI

ADEBAYỌ JEJE
Olùkọ̀ Agba fun Èdè Yorùbá,
Ile Iwe Giga Notre Dame,
Usi — Ekiti

ONIBONOJE PRESS, IBADAN.
1967

First published in April, 1967

Reprinted in February, 1968

ALL RIGHTS RESERVED

Apart from any fair dealing for purposes of private study, research, criticism or review no portion may be reproduced by any process without written permission.

For further enquiries consult the publisher

ONIBONOJE PRESS
Educational Publishers
P. O. Box 3109, Phone 24326, Ibadan. Nigeria.

Printed in Nigeria in 12 point Times Roman by
ONIBONOJE PRESS

ỌRỌ ÌṢÍWÁJÚ

Ó tó àkókò fun wa ni orílẹ̀-èdè yi lati káràmàsìkí awọn ohun ilẹ baba wa. Ó tọ́ ki a ni ìmọ̀ ti o pe nipa awọn Àṣà atí Òrìṣà awọn baba-nla wa.

Àwa ni èrò pe ẹ̀kọ́ ti o ba fun wa ni ìmọ̀ nipa ilẹ Rúsíà, Gẹ̀ẹ́sì ati Amẹ́rikà ṣùgbọn ti ko fun wa ni ìmọ̀ nipa orílẹ̀-èdè wa ki í ṣe ẹ̀kọ́ to pe. "Ile la ti i ko ẹṣọ r'ode."

Ìdí ni yi ti a fi kọ iwe kekere yi fun lilo awọn ọmọdé ati àgbàlágdà ni ilẹ Yoruba. "Òwú ki i la ki inu bi oloko." Iwe yi yio jẹ orisun ìmọ̀ ati oye fun awọn akẹkọ ni ilé-iwe giga jàkèjádò oríìẹ̀-èdè yi, paapaa fun awọn ti o fẹ ṣe èdè Yoruba ninu idanwo àbájáde wọn ati awọn ti o nmura ni ìkọ̀kọ̀ fun ÌDÁNWÒ ìmúdánilójú Ẹ̀kọ̀ eyi ti ile ẹkọ ìmọ̀ ìjìnlẹ̀ ilu London jẹ olùdari rẹ ati fun Idanwo awọn olùkọ́ onípo keji.

Ko si àsọdùn ni sisọ pe iwe yi yio ṣe ìrànlọ́wọ́ gidigidi fun awọn olùkọ́ fun èdè Yoruba ninu ile-iwe kékèké ati ni ile ẹkọ́ giga jakèjado orílẹ-èdè yi.

Bakanna ni iwe yi yio jẹ orisun ayọ fun awọn àgbàlágbà ti o ti gbọ itan awọn òrìṣà ilẹ Yoruba tabi ti o ni ìmọ̀ nipa awọn aṣa ibẹ ṣugbọn ti ko ni awọn àkọ́ọ́lẹ̀ wọn.

'Tọmọdé 'tàgbà, l'ọ́kùnrin l'obìnrin, ẹ jẹ ki a ji-giri ka si káràmásìkí awọn ohun iyebiye ilẹ baba wa. Tẹni ni tẹni, ewúrẹ́ ko jẹ bi ọmọ, ko lọ ọdọ àgùtàn m'ọmu.

Jeje ati
Daramọla.

IFIHAN

Apa Kini: Àṣà Ilẹ Yoruba

			Oju iwe
Ọ̀rọ̀ Ìṣìwájú		... ...	ix
Ẹkọ Kini	—	Ẹkọ ile tabi Kiki ni	1
„ Keji	—	Awọn Eré Ìdárayá ni Ilẹ Yoruba	6
		Eré Ayo	6
		Eré Àrin	12
		Ẹkẹ tabi Ìjàkadi	15
		Ìjálá eré ọdẹ...	20
		Òkòtó	23
		Kànnàkànnà	25
		Ere Oṣupa	26
		Boojúboojú	27
		Ẹkùn m'ẹran	28
Ẹkọ Kẹta	—	Ìgbeyàwó ni Ilẹ Yoruba	30
„ Kẹrin	—	(a) Ìsọmọl'orúkọ	52
		(b) Orikì...	57
Ẹkọ Karun	—	Orikì	59
„ Kẹfa	—	Àbíkú	65
„ Keje	—	Ilà Kíkọ	71
„ Kẹjọ		Ṣiṣe ara l'ọṣọ	88
„ Kẹsan	—	Itọju Irun Ori wa	95
„ Kẹwa	—	Awọn Aṣọ Ilẹ Yoruba	100
„ Kọkanla	—	Ajé toto Fun un! ! !	109
„ Kejila	—	Ẹgbẹ́ Alásowọ́pọ̀	119
		Ọwẹ̀	121
		Aaro	125
		Esusu	127
		Arokodoko	130
Ẹkọ Kẹtàlá	—	Ìwọ̀fà	132
„ Kẹrìnlá	—	Ọba l'o n'ilẹ	135
„ Kẹẹdogun	—	Fífí Ọba jẹ	137
„ Kẹrindinlogun	—	Ẹgbẹ Ògbóni ni Ilẹ Yoruba	142
„ Kẹtadinlogun	—	Oṣó ati Àjẹ́	151

Oju Iwe

Ẹkọ Kejidinlogun — Ogun Jíjà 159
„ Kọkandinlogun — (a) Ìsìnkú ati Òkú sişe ni Ilẹ Yoruba ... 163
Ẹkọ Ogun — Awọn Baba nla wa 177
„ Kọkanlelogun — Asẹ̀hìnw'aiye 182

Apa Keji: Òrìşà Ilẹ Yoruba

Ẹkọ Kejilelogun — Ẹ̀là 186
„ Kẹtalelogun — Ọbàtálá tabi Òrìşà nla ... 190
„ Kẹrinlelogun — Aginjù ati Yemọja ... 194
„ Kẹẹdọ́gbọn — Ifá 197
„ Kẹrindinlọgbọn — Egúngún 215
„ Kẹtadinlọgbọn — Orò 220
„ Kejídinlọgbọ̀n — Agẹmọ 223
„ Kọkandinlọgbọn — Òrìşà Oko 226
„ Ọgbọn — Òrìşà Ìbejì 230
„ Kọkanlelọgbọn — Sàngó 236
„ Kejilelọgbọn — Ṣọ̀npọ̀nnọ̀ 241
„ Kẹtalelọgbọn — Ogún 246
„ Kẹrinlelọ́gbọn — Ẹşù 251

Awọn Aworan

Awọn Aworan	Oju iwe
Awọn ọmọdé yi nki Iya wọn	2
Awọn enia ti nkẹdun ara'kunrin wọn ti ọfọ̀ ṣẹ	4
Awọn ọkunrin méji yi nta ayò	7
Ẹkẹ tàbí Ìjàkádì	17
Awọn ọdẹ ti nsun Ìjálá	22
Iyawo de ile ọkọ rẹ	51
Iyawo ti nsọ oríkì ọkọ rẹ	62
Àbàjà; Ábàjà mẹrin	73
Àbàjà Álágbelé	74
Pélé	75
Túré	76
Gọ̀mbọ́	77
Àbàjà Olówu	78
Kẹ́kẹ́ Olówu	79
Pélé Ifẹ̀	80
Ilà Ondo	81
Pélé Ijẹbu	82
Abaja Ẹ̀gbá	83
Pélé Ijẹsa	84
Àbàjà Ijẹsa	85
Àbàjà Ekiti	86
Pélé kan; Pélé mẹ́tá	87
Ṣiṣe ara l'ọṣọ	94
Were were ko ma yá (Iṣẹ́ oko Aaro)	137
Kabiyesi Ọba Alaiyeluwa	141
Pósi, ohun-ini ikẹhin	169
Òkú	170
Ojúbọ Ọbàtálá	191
Ojúbọ Yemọja	126
Ọpẹlẹ	208
Egúngún	226
Obotorojo ni ilu Ilọrọ Ekítì	218
Ère Oriṣa-oko	226
Iyawo Orisa-oko	228
Ère Ìbeji	230
Awòrò Ṣango	238
Akeke Ṣango	239
Ère Ṣọ̀npọ̀nnọ́	244
Ojúbọ Ògún	247
Ère Èṣù	253
Ọpọ́n Ifá	256

APÁ KINI

ÀWỌN ÀṢÀ ILẸ YORÙBÁ